

روزنامه همدلی

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
یکشنبه ۲ بهمن ۱۴۰۱ - ۲۹ جمادی الثانی ۱۴۴۴ - ۲۲ ژانویه ۲۰۲۳ - شماره ۲۱۱۰ - سال هفتم
۸ صفحه - قیمت ۲۰۰۰ تومان - ضرب کیفیت ۶۷۴
www.hamdelidaily.ir hamdeli@gmail.com newspaper.hamdeli
سردبیر: فضل‌الله باری
چاپ: ۰۲۱-۴۴۵۳۳۷۲۵
نشانی: تهران- میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی- کوچه مهر- پلاک ۶- طبقه اول- واحد ۳
تلفکس: ۰۲۱۶۶۹۸۱۲۷۵ - ۰۲۱۶۶۹۸۱۲۷۱

پیرتو ویردنا

دو کلام از مادر عروس!

▲ مرتضی فخری قاضیانی نویسنده

خاطره دارد، به شوخی گفت: «خانم، شما از خط مقدم جنگ! و مجروح شدن تون بگید!»
مادر عروس به همسراه خنده دیگران لبخندی زد و گویی منتظر چنین درخواستی بود، با لهجه شیرین آذری ششورع به گفتن خاطره و ماجرای مجروحیتش در دبیرستان دخترانه زینبیه که ارتش عراق آنجا را به خاطر جمع‌آوری کمک‌های مردمی برای جبهه‌های جنگ نشسون و بمباران کرده بود، کرد و با جزئیات هم تعریف کرد طوری که طولانی شده بود و به جز من و کمی هم باجناب کوچیکه با دقت گوش می‌کردیم!
دیگران به حرف‌های معمول خود برگشتند و به خوردن چای و میوه پرداختند! کسانی هم، چون خواهرزن کوچک ما، بی‌خودی نگران حال ما و کافه بهم ریختن میادای ما شدند!
نکته اینکه داستان‌ها و قیام‌های جنگی، بیشتر مذکر و دربراه مردان جبهه جنگ و شهید بودند و مجروح جنگی شدن دوران بچگی‌اش و کشته و زخمی شدن چند تن از دوستان و همکلاسی‌هایش در پشت جبهه و در شهرستانی دور از جبهه‌های جنگ، داستانی گرچه غم‌انگیز اما جالب و تازه بود!

طافه‌ها تارپوش

عارف؛ شاعری که هم‌نشینی با شاه را رد کرد

عارف قزوینی، شاعر، ترانه سرا و تصنیف‌ساز مشهور ایرانی است. او را همه با تصنیف مشهور «از خون جوانان وطن لاله دمیده» می‌شناسند. علاوه بر فعالیت‌های هنری، هنرمندی سیاسی و وطن پرست محسوب می‌شود که در پیروزی جریان انقلاب مشروطه نقش موثری داشت. ابوالقاسم عارف قزوینی مشهور به «عارف قزوینی» در سال ۱۲۵۹ شمسی در قزوین به دنیا آمد.
او در جوانی صرف و نحو زبان‌های فارسی و عربی را به‌طور کامل یاد گرفت و به ادبیات و شعر علاقه زیادی نشان داد و در زمینه موسیقی شاگرد میرزا صادق خرازی بود.
مدتی نیز به‌دلیل اصرارهای پدرش، ملاحادی وکیل، پیش‌بکی از واعظان قزوین نوحه‌خوانی می‌کرد و عمامه به سر می‌گذاشت.
او سپس به تهران مهاجرت کرد و به‌دلیل نبوغ فوق‌العاده‌ای که در زمینه شعر و موسیقی داشت، به‌سرعت وارد دربار قاجار شد و با شاهزادگان قاجار آشنایی پیدا کرد. در ابتدا مورد توجه شاهزاده وثوق‌الدوله قرار گرفت و مدتی در دربار او خدمت می‌کرد.
او دربار و وضعیت خود در این مدت می‌نویسد: «در این مدت یک سال و اندکی، حتی یک شب آسایش نداشتم و در صف سفردشتیان و مفت‌خوران از همه سربلندتر محسوب می‌شدم.» سپس مظفرالدین شاه از صدای عارف خوشش می‌آید و او را به دربارش می‌آورد؛ او را به‌عنوان فرارش خلوت خود استخدام می‌کند؛ اما عارف که از انجام این کار بیزار بود، با وجود اینکه نیاز مالی داشت این پیشنهاد را رد کرد و به قزوین بازگشت.

ابوالقاسم عارف قزوینی در ۱۷سالگی عاشق دختری به نام «خانم بالا» می‌شود و پنهانی با او ازدواج می‌کند.
خانواده خانم بالا پس از اطلاع از داستان ازدواج پنهانی آن‌ها، فشار زیادی به عارف آوردند تا او را طلاق بدهد. عارف پس از پیش آمدن این ماجرا مدتی به رشت رفت.
پس از بازگشت از این سفر و با وجود علاقه زیادی که به خانم بالا داشت، او را طلاق داد و تا آخر عمر خود ازدواج نکرد. زمانی که رزمه‌های اولیه مشروطه در ایران شروع شد، عارف قزوینی تنها ۲۳سال داشت.
او با غزل‌هایی که سروده بود، به موفقیت انقلاب مشروطه کمک زیادی کرد. عارف در آن زمان، زبان مشترک فریادهای آزادی خواهی مردم ایران و روشن‌فکران ترقی خواه بود.
درخشان‌ترین آثار عارف قزوینی مربوط به دوران مشروطه است. در اوایل شروع جنبش آزادی، عارف در صف مشروطه‌خواهان قرار گرفت و نبوغ و استعدادش را در مسیر آزادی صرف کرد.
غزل «پیمام آزادی» از مشهورترین آثار او در این زمان است: «پیمام، دوشم از پیر می‌فروشم آمدن‌بوش یاده که ملت به هوش آمد/هزار پرده ز ایران درید، استبداد/هزار شکر که مشروطه

نگار

گروتسک در نقش‌های عاطفه سیاووشی

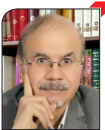

▲ فیض شریفی منتقد و پژوهشگر ادبیات

عاطفه سیاووشی سبک‌های چندمنظوره می‌زند. گاهی پرتوهای رئالیستی می‌کشد و به سمبولیسم گرایش می‌یابد؛ گاهی سمبولیسم او ره به عالم سورئال می‌برد و گاهی رنگ می‌پاشد بر بسوم، طرح خسون از صورت زن و عکسی در قاب از یک مرد؛ او گرافیک کار ماهر است که گاهی با یک چشم به جهان می‌نگرد و طرحی خراب از چهره ترسیم می‌کند؛ خرابی از بالا و دهان و گردن و حتا بینی که رو به سمت آبیاد می‌رود. طرحی دیگر برآماده گل سرخی که از دهان و چشم فریاد می‌زند. گاهی طراح در طرح‌هایکو می‌شود. یک چشم او رخ، نغمه، انسان می‌شود، ایران می‌شود، بهمن، سال می‌شود، همان گونه که برگی درخت گیلاس می‌شود. در هر طرح عاطفه، داستان فشرده کوتاهی است که می‌تواند رمان بشود. گاهی گروتسک در نقش‌پرداز کامل می‌شود، یک نقاشی با شکل عجیب و غریب که ساقه گل، پایه سقف می‌شود و چشم می‌شود و شمعدان، عمارتی را بر بالای خود به دوش می‌کشد و زنی بار المات جهان را! «آسمان

یادداشت

فراخ اندیشی؛ شرط فرهیختگی

▲ محمدعلی نویدی مدرس دانشگاه

و متکبر، می‌تواند چنین رفتاری داشته باشد؟
فراخ‌اندیشی ریشه و شرط ادب‌موتختی و فرازآنگی است. مگر ما به امثال فراخی و ابن سینا و خواجه طوسی و ملاصدرا و علامه طباطبائی افتخار نمی‌کنیم؟ در فراخ‌اندیشی، هم درک و آگاهی اصول و قوانین علمی شرط است که در این مرحله منطقی باری‌گر ما است و هم کاربست و کاربرد منظور نظر است. فراخ‌اندیشی با مفهوم و فرضیه‌سازی، نظریه‌پردازی، قانون‌دانی و ریشه‌یابی و علت‌کاوی ارتباط دارد. این عبارت تنها یک بخش از فراخ‌اندیشی است. بخش و قضیه دوم، مطالعه و پژوهش در جزئیات و واقعیات امور است که کتاب طبیعت و جامعه گفته می‌شود. بنابراین، انسان فراخ‌اندیش، شخص جستجوگر و کاوشگر حقایق کلی و جزئی است. اینکه در منطق مبحث معرف «به کسره و تشدید راء» مهم است به خاطر یاری‌رسانی به همین فراخ‌اندیشی و گشاده فکری است. به عبارت دیگر، منطق از دو رکن تأسیس شده است: ۱- بخش شناسنده، تعریف کننده ۲- بخش استدلال و حجت. انسان فراخ‌اندیش به هر دو بخش اهتمام می‌ورزد. ریشه فراخ‌اندیشی در همین جاست. اگر برای آیندگان همین فراخ‌اندیشی و وسعت نظر را به ارث بگذاریم، میراث کمی نیست چون پایه و اساس فرهیختگی را با ارث گذاشتیم که قوت بهتر بودن و نیک ساختن را به آیندگان می‌آموزد. اما اگر غافل باشیم یا ما را در غفلت نگهدارند! بدانیم غافل بودن با عاقل بودن سازگار نیست. یعنی، هیچ جامعه‌ای با غفلت و جهالت زندگی معقول و مناسب ساخته است.

گوشش

جادوی طبیعت

چگونه ساحل شیشه‌ای را رقم زد

در نزدیکی بندر ولادی وستوک روسیه ساحلی به اسم به ساحل «استکلیاشکا» هست که داستان جالبی دارد و ماجراهای زیادی را از سر گذرانده است. این ساحل چند دهه قبل و در زمان شوروی محل تخلیه بطری و تکه‌های چینی کارخانه چینی‌سازی بود. هر روز کامیون‌ها به این ساحل می‌آمدند و تکه‌های شیشه و چینی را داخل خلیج و ساحل می‌ریختند و می‌رفتند. برای همین آن‌قدر اینجا ساحل آلوده و خطرناکی شده بود که

بار المات نتوانست کشید! اقرعه فال به نام من دیوانه زدند.» سیاووشی نیمی از این المات را به دوش جهان می‌گذارد و نیمی را برای خود نگاه می‌دارد. گاهی شاخه نازک اندام انسانی را حمل می‌کند و اشکال نامأنوس و درهم آمیزی گل‌ها و بدن انسان‌ها از ریشه‌ها و پیچک‌ها می‌رویند. این یعنی ناهماهنگی به حدضباب دیوانگی با کمندی خشن و گاهی دل‌تکی مسخره، یعنی تقابل تضادها و پیچیدگی‌های زندگی. این سبک باید در روزگاری رواج پیدا کند که جنگ و جدل باشد و تحولات انقلاب و بنیادین صورت بگیرد و بی‌جهتی و سرگردانی باشد. در اصطلاح نقاشی گروتسک علاوه بر کمندی، شامل عنصر وحشت و بی‌بزاری یا چیزی شبیه آن است. سبکی کمیک که عوامل ترس و تنفر و عناصر نامتجانس در آن‌ها تنیده شده است. در نتیجه برخوردی شگفت‌آور و ناخوشایند و پیچیده را از عواطف در آن می‌توان دید و گسیختگی ذهنی. گروتسک با طعنه و کنایه آمیختگی دارد؛ تأثیر گروتسک به گونه‌های ضربه‌ای هولناک و ناگهانی است؛ ضربه‌ای که موجب سردرگمی می‌شود و مدتی طول می‌کشد که آدم عملکرد عقلانی خود را بازیابد. در گروتسک سیاووشی ذات ناقص و مصیبت‌بار انسان به او نشان داده می‌شود. نقاش در این نقش‌ها میل مفرطی به تلنگر زدن دارد. نقاشی وحشت را با

تربیت نسل عاقل و اندیشه‌ورز، هوشیاری و پشکار خستگی‌ناپذیر لازم دارد. فراخ‌اندیشی، فرآیندی است که عاقلان از ثمرات آن هستند. در شورو و شعار همیشه افراق و مبالغه طبیعی است ولی در اندیشیدن و شعور و آگاهی علمی، واقعیات چنان‌که هستند، تعبیر و تعریف و تبیین می‌شوند. لازم است به این نکته عمیق و دقیق، ژرف بیندیشیم و جان و دل درلایسیم که زندگی‌سازی و امر عیب و ابرتر نیست، بلکه زندگی از جنس آگاهی و اثر است. فراخ‌اندیشی، دامنه این علم و آگاهی را افزون می‌کند و آثار سازنده در زندگی تولید می‌نماید. آیا این میراث کمی است، اگر محقق و محصل شود؟ منطقی، علم کمکی و یاری‌گرانه است تا ذهن و قوای معرفتی خود را معطوف به اندیشه‌ورزی و فراخ‌اندیشی داریم و به یاد داشته باشیم، پروردن انسان‌های فراخ‌اندیش برای سمانی آینده و تنظیم و ترتیب امور اجتماعی امری حائز اهمیت و ضروری است. عمر و زمان و سرمایه بسی کوتاه و اندک است؛ مهم این است که شروع کنیم و هرروز آموزش و تمرین تا مسیر اصلاح و تغییر باز شود. حاصل فراخ‌اندیشی، چنانکه گفته آمد فرهیختگی و علم و ادب آموختگی و اندیشه و رفتار متعادلانه و انسانی و تقرب به انسانیت و حقیقت است. به سخن دیگر، با ترویج و توسعه فراخ‌اندیشی، می‌توانیم به نسل آینده، شادمانی، مهریابی، آسودگی، فراخی و کشودگی و وسعت اندیشه و عمل و تولید اثر به ارث بگذاریم و شاید، با وجدان آرام جهان و زندگی و جامعه را به نسل آینده تحویل دهیم.

زیگارستان

سلطان خردمند رعیت را نیازارد تا چون دشمن برونی زحمت دهد، از دشمن اندرونی ایمن باشد. سرحدبانان را وصیت کند بر رعیت بیگانه دراز دستی ناکردن، تا مملکت از هر دو طرف ایمن باشد.

مشق تکامل

تست انحلال: تست انحلال به شما نشان می‌دهد که یک ماده جامد (مانند انواع قرص و کیسول‌ها) در یک محیط مایع استاندارد چه مقدار مقاومت دارد و پایش را کنترل می‌کند.

مجازستان

- کاش بین جمعه و شنبه یه روز فاصله می‌داشتن، تا می‌خوای با دلگیری غروب جمعه کنار بیای می‌بینی صبح شنبه رسید. (Yaca-mank)
- هر مدلی که بلدین و می‌تونین از خانواده جدا بشین و مستقل زندگی کنین. نه به خاطر خودتون، به خاطر پدر مادرها، اون‌ها زندگی کردن رو بدون ما بلد نیستن. و باید مجبور بشن که یاد بگیرن و از زندگی خودشون لذت ببرن. (ف)
- کاش یکی تو ۲۰سالگی بهم می‌گفت ترس از قضاوت شدن، ترس از دست دادن یا ترس از شکست رو باس به گفت بگیر، چون همیناس که سانسورت می‌کنه، ایناس که فرصتو می‌کشه. (ارنج الف)
- فکت: فقط به آدم‌سی‌ساله می‌فهمه ۱۰ساله می‌ارزه. (هادی)

نگار

ناسا با یک موشک جدید

۱۴روزه به مریخ می‌رسد

گفته می‌شود بر اساس طرح مفهومی پیشران هسته‌ای جدید ناسا، این آژانس فضایی می‌تواند تنها در ۱۴روز، یعنی حدود ۶ماه سریع‌تر از رسیدن به سیاره سرخ با فناوری‌های فعلی به مریخ برسد. آژانس فضایی ایالات متحده (ناسا) یک مفهوم پیشران هسته‌ای را برای توسعه فاز اول به عنوان بخشی از برنامه مفاهیم پیشرفته نوآورانه در سال ۲۰۲۳ انتخاب کرده است. پیشران هسته‌ای حرارتی و هسته‌ای الکتریکی یک کلاس جدید از سیستم پیش‌ران هسته‌ای دووجهی است. پروفیسور رایان گاس، طراح این مفهوم در دانشگاه فلوریدا معتقد است که می‌تواند زمان سفر به مریخ را از چند ماه به تنها ۱۴روز کاهش دهد. اگر این فناوری طبق برنامه‌ریزی عمل کند، می‌تواند زمان سفر به مریخ را به شدت کاهش دهد و مأموریت‌ها به سیاره سرخ را برای انسان بسیار ایمن‌تر کند. این طرح پیشنهادی جدید یکی از ۱۴موردی است که توسط برنامه مفاهیم پیشرفته نوآورانه برای توسعه در مرحله اول انتخاب شده است که شامل کمک هزینه‌ای بالغ بر ۱۲۵۰۰دلار برای تحقیق و توسعه است. ناسا سابقه‌ای طولانی در بررسی پیشران هسته‌ای برای فضاپیماها دارد که شامل مفهوم موتور هسته‌ای برای کاربرد وسایل نقلیه موشکی نیز می‌شود که با موفقیت آزمایش شده، اما تقریباً در همان زمان پایان دوره آپولو در سال ۱۹۷۳ پایان یافت. ناسا در اوایل دهه ۲۰۰۰ مجدداً فناوری‌های مفهومی پیشران هسته‌ای را با پروژه پرومیتوس آزمایش کرد. در عین حال، شرکت خصوصی اد استرا که توسط فرانکلین آر چانگ دیزاینور سابق ناسا اداره می‌شود، یک آزمایش استقامتی رکوردشکن ۸۸ساعته را با موشک پلاسمايي SS-Vasimr VX ۲۰۰۰ با توان ۸۰کیلوواتی خود در سال ۲۰۲۱ تکمیل کرد. این شرکت ادعا می‌کند که فناوری موشک هسته‌ای آن می‌تواند در نهایت انسان را با سرعت ۱۹۷هزار و ۹۵۰کیلومتر در ساعت (۱۲۲هزار مایل در ساعت) به مریخ ببرد. دریافت‌کننده کمک هزینه جدید NIAC از ناسا، از دو مفهوم کلیدی در پشت سیستم پیشران هسته‌ای خود استفاده می‌کند. یکی پیشران هسته‌ای حرارتی (NTP) که از یک راکتور هسته‌ای برای گرم کردن پیشران هیدروژن مایع استفاده می‌کند تا به پلاسما تبدیل شود و از طریق یک نازل برای تولید نیروی رانش هدایت شود. دیگری، پیشران هسته‌ای الکتریکی که از یک راکتور هسته‌ای برای تامین انرژی یک رانشگر اثرهال -موتور یونی- با برق استفاده می‌کند. این می‌کند که گاز نجیب یا بی‌اثر را یونیزه می‌کند و شتاب می‌دهد تا نیروی رانش ایجاد کند. پروفیسور گاس مزایای NTP و NEP را با مفهوم جدید خود ترکیب کرده است. وی یک طراحی دووجهی را بر اساس یک راکتور NERVA با هسته جامد پیشنهاد می‌کند که یک پیشران خاص ۹۰۰تانه‌ای را ارائه می‌دهد که دو برابر موشک‌های شیمیایی موجود است. علاوه بر این، پروفیسور گاس استفاده از روتور موج (WR) را برای فشرده‌سازی بیشتر توده واکنش با استفاده از فشار ایجاد شده توسط گرمایش سوخت هیدروژن مایع در راکتور پیشنهاد می‌کند. به گفته وی، این کار، پتانسیل ارائه سطوح رانش قابل مقایسه با مفهوم NTP کلاس NERVA را با پیشران بالاتر ۱۴۰۰ تا ۲۰۰۰تانه‌ای دارد و ترکیب این با یک چرخه NEP سطوح رانش حتی بالاتری را ایجاد می‌کند. سفر به مریخ با استفاده از فناوری‌های موجود می‌تواند حدود ۶ تا ۹ماه طول بکشد. بنابراین، کاهش زمان سفر به حدود ۴۵روز به این معنی است که مأموریت‌های مریخی می‌توانند به جای چند سال، فقط چند ماه طول بکشند.